

# WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok IX.

WARSZAWA, DNIA 13 SIERPNIA 1932 R.

Nr. 15.

## TREŚĆ:

|                                                        |          |                                                           |          |
|--------------------------------------------------------|----------|-----------------------------------------------------------|----------|
| Wymiana monet uszkodzonych. . . . .                    | str. 143 | Położenie gospodarcze Polski w lipcu 1932 r. na podstawie |          |
| Przestępstwa, dokonane na szkodę wierzycieli . . . . . | 144      | sprawozdań Oddziałów . . . . .                            | str. 145 |
| Zmiana w urzędowej stopie dyskontowej . . . . .        | 145      | Pomoc ustawowa dla rolnictwa . . . . .                    | 154      |

### Wymiana monet uszkodzonych.

(Dział XIII Spisu Okólników).

W związku z rozporządzeniem Ministra Skarbu z 23 marca 1932 r. w sprawie postępowania z uszkodzonymi i fałszywymi znakami pieniężnymi zawiadamia się, że Ministerstwo Skarbu wysłało do Ministerstwa Poczt i Telegrafów, Ministerstwa Komunikacji i Departamentu III Ministerstwa Skarbu, któremu podlegają kasy urzędów skarbowych, pismo Nr. D. II. 19568/1/32 z 25 lipca 1932 r. następującej treści:

„Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 marca 1932 r. o wymianie uszkodzonych i zatrzymaniu fałszywych znaków pieniężnych (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 440) w § 4 nakłada na Oddziały Banku Polskiego i Kasy Urzędów Skarbowych obowiązek wymiany monet uszkodzonych przypadkowo, starych oraz monet z brakami mennicznymi. Ponadto wszystkie kasy państwowe mają obowiązek monety takie przyjmować bez ograniczeń i potrąceń przy wszelkich wpłatach.

W wykonaniu powyższego kasy państwowe przyjmują względnie wymieniają monety nienadające się do obiegu i odsyłają je do Banku Polskiego w workach razem z monetami nieuszkodzonymi.

Ponieważ zawartość worków nie jest w Banku Polskim sprawdzana (gdyż przyjmowane są one jedynie na podstawie zgodności wagi) zdarza się często, że worki, zawierające również monety uszkodzone, wydawane są innym urzędom lub osobom trzecim, które po stwierdzeniu ich zawartości występują do Banku Polskiego z zarzutami, względnie starają się monety uszkodzone ponownie wypuścić do obiegu. Wskutek tego jedno z głównych zamierzeń omawianego rozporządzenia, którym jest utrzymanie obiegu pieniężnego na wysokim poziomie pod względem technicznej jakości, pozostaje niewykonane, co ułatwia znacznie kolportaż monet fałszywych.

Z uwagi na wagę poruszonej sprawy Ministerstwo Skarbu prosi o pouczenie—w drodze rozesłania okólnika — podległego personelu kasowego, aby wymienione względnie przyjęte monety ze startym wizerunkiem, z brakami mennicznymi lub uszkodzone przypadkowo, nie były ładowane do worków z monetami zdarnymi do obiegu, lecz przesyłane w oddzielnych pakietach do Oddziałów Banku Polskiego, które ich równowartość będą zwracały właściwym kasom lub urzędom. Dalsza wymiana monet uszkodzonych dokonywana będzie przez Mennicę Państwową za pośrednictwem Skarbcza Emisyjnego Banku Polskiego“.

Przyjęte przez Oddziały monety uszkodzone winny być przesyłane przy sposobności do Skarbcza Emisyjnego wraz z monetami, posiadającymi braki mennicze.

Równocześnie zaznacza się, że monety fałszywe i podejrzanе powinny Oddziały przysyłać do Mennicy Państwowej niekasowane, tj. w takim stanie, w jakim zostały zatrzymane.

W związku z Okólnikiem Nr. 21 z 22 czerwca 1932 r. należy dopisać w Instrukcji Służbowej Cz. V, str. 18, w ustępie ostatnim po słowach „normalnego zużycia“ wyrazy „jak również monety uszkodzone przypadkowo“, po słowach zaś „bez żadnych“ dopisać wyrazy „ograniczeń i“.

Ostatnie trzy zdania wymienionego ustępu, poczynając od słów „Monety uszkodzone“, poleca się przekreślić.



## Przestępstwa, dokonane na szkodę wierzycieli.

(Dział I Spisu Okólników).

Z dniem 1 września 1932 r. wchodzi w życie nowy kodeks karny (Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 11 lipca 1932 r., Dz. U. R. P. Nr. 60 z 15 lipca 1932 r.).

Na szczególną uwagę Oddziałów zasługuje rozdział XL kodeksu, który w niżej przytoczonych 13 artykułach ustala sankcje karne za przestępstwa, dokonane na szkodę wierzycieli:

Art. 273. Kto lekkomyślnie przez życie rozrzutne, grę, zawieranie oczywiście ryzykownych umów, zmniejszanie lub obciążanie swego majątku pogarsza swoje położenie majątkowe, jeżeli skutkiem tego nastąpiła jego niewypłacalność lub ogłoszono jego upadłość,  
podlega karze aresztu do lat 3.

Art. 274. Kto w celu pokrzywdzenia wierzycieli doprowadza do tego, że nastąpiła jego niewypłacalność lub ogłoszono jego upadłość,  
podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 275. Kto w celu pokrzywdzenia wierzycieli pogarsza swoje położenie majątkowe przez życie rozrzutne, grę, zmniejszanie lub obciążanie swojego majątku,  
podlega karze więzienia do lat 3.

Art. 276. Kto w celu pokrzywdzenia wierzycieli ukrywa przedmioty majątkowe albo zaciąga pozorne zobowiązania lub zawiera inne pozorne umowy,  
podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 277. Kto w celu pokrzywdzenia wierzycieli, nie mogąc zaspokoić wszystkich, spłaca lub zabezpiecza niektórych tylko,  
podlega karze aresztu do lat 3.

Art. 278. Kto dopomaga dłużnikowi do popełniania przestępstwa, określonego w art. 274, 275, 276 lub 277, albo choćby bez porozumienia z dłużnikiem działa na szkodę jego wierzycieli,  
odpowiada jak dłużnik.

Art. 279. § 1. Kto wierzycielowi udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej za działanie na szkodę innych wierzycieli w czasie postępowania upadłościowego lub postępowania zmierzającego do zapobieżenia upadłości,  
podlega karze więzienia do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega wierzyciel, który w czasie takiego postępowania przyjmuje korzyść majątkową za działanie na szkodę innych wierzycieli lub takiej korzyści żąda.

Art. 280. Kto, będąc obowiązany z mocy przepisu do prowadzenia księgowości kupieckiej, wcale jej nie prowadzi lub prowadzi ją wadliwie,  
podlega karze aresztu do miesięcy 6 lub grzywny.

Art. 281. Kto prowadzi księgowość kupiecką w sposób niezgodny z prawdą, albo księgi lub dokumenty handlowe uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia,  
podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 282. Kto celem udaremnienia egzekucji usuwa, uszkadza, ukrywa, zbywa lub obciąża mienie, zajęte lub zagrożone zajęciem,  
podlega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 283. § 1. Kto podstępnie lub z chęci zysku udaremnia przetarg publiczny, albo przyczynia się do odsunięcia innej osoby od udziału w takim przetargu lub do obniżenia ceny sprzedażnej licytowanego mienia,  
podlega karze więzienia do lat 2 i grzywny albo aresztu do lat 2 i grzywny.

§ 2. Tym samym karom podlega, kto wchodzi w porozumienie z inną osobą co do działania przy przetargu publicznym, mogącego wyrządzić szkodę majątkową wierzycielowi lub dłużnikowi.



Art. 284. Kto przed właściwą władzą składa niezgodną z prawdą przysięgę, stwierdzającą jego stan majątkowy,

podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

Art. 285. Osoba, zajmująca się na podstawie przepisu prawnego lub umowy sprawami majątkowymi innej osoby, odpowiada za przestępstwa, określone w rozdziale niniejszym, jak właściciel mienia.

Przepisy te wprowadzają pewną ochronę wierzycieli wobec obowiązujących a niejednokrotnie daleko idących ulg dla dłużników.

W razie niewątpliwego stwierdzenia przy poszukiwaniu należności Banku, że dłużnik dopuścił się czynu, który na zasadzie wyżej wymienionych artykułów kodeksu podlega sankcjom karnym, Oddziały winny zawiadamiać Wydział Prawny o rodzaju i okolicznościach ujawnionego przestępstwa.

Po zapoznaniu się ze stanem faktycznym sprawy, Wydział Prawny zdecyduje w każdym konkretnym przypadku, czy należy informować właściwe władze sądowe o popełnieniu przez dłużnika czynu przestępnego.

Poza tem Oddziały winny zawiadamiać Wydział Prawny o stwierdzonych przestępstwach z art. 187 i 194 nowego kodeksu karnego.

Treść wymienionych artykułów brzmi:

Art. 187. Kto w celu użycia za autentyczny podrabia lub przerabia dokument albo podrobionego lub przerobionego dokumentu za autentyczny używa,

podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 194. Kto wypełnia blankiet, zaopatrzony cudzym podpisem, niezgodnie z wolą podpisanego i na jego szkodę, albo kto takiego dokumentu używa,

podlega karze więzienia do lat 3.

### **Zmiana w urzędowej stopie dyskontowej,**

którą należy zaznaczyć w „Wiadomościach Banku Polskiego” Nr. 12 z 30 czerwca 1932 r., str. 121:

Grecja . . . . . z 11% na 10%, która obowiązuje od dn. 8. VIII. 1932 r.

### **Położenie gospodarcze Polski w lipcu 1932 r.**

#### **na podstawie sprawozdań Oddziałów.**

Na międzynarodowych rynkach pieniężnych wystąpiło w lipcu szereg objawów korzystnych w związku z wynikami konferencji lozańskiej, widocznym sukcesem konwersji brytyjskiej pożyczki wojennej oraz z zakończeniem się, z wymianą ostatnich francuskich aktywów dolarowych na złoto, procesu przewarstwowania na rynkach pieniądza krótkoterminowego. Wraz z likwidacją najbardziej lotnych lokat zagranicznych ustąpiła najważniejsza przyczyna pogłębiającej się od dłuższego czasu w wielu państwach deflacji, dzięki czemu również ujawniły się warunki psychologiczne do poszukiwania lokat na rynkach kapitałowych. Pewne ożywienie na tych rynkach stwarza podstawy dla poprawy kredytu państwowego i pozwala w większej aniżeli dotychczas mierze na zakreszenie przypuszczalnych granic likwidacji gospodarczej.

Wspomniane objawy korzystne wystąpiły najwyraźniej w Stanach Zjednoczonych, gdzie dzięki likwidacji lokat zagranicznych i ostrożnej polityce pieniężnej powróciło zaufanie do dolara, rozpoczął się powrót wkładów do banków, przywóz złota i wzrost jego zapasów w bankach federalnych. Ostatni fakt sprzyja stosowaniu liberalnej polityki kredytowej, tem bardziej że taką politykę umożliwia uchwa-



lony w lipcu Glass-bill, który, zaliczając nowe kategorie obligacji do pokrycia banków, daje im możliwość zwiększenia obiegu o około 1 miliard dolarów. Poza tem pomyślny stan rezerwy kruszcowej wywołuje nadzieję dalszego obniżenia oficjalnej stopy dyskontowej, w czem szczególnie zainteresowany jest skarbnik państwa, narażony na duże wydatki w związku z nowouchwalonym billem o pomocy dla bezrobotnych w formie zwiększenia robót publicznych. Na ten cel ma być uzyskane 2.122 milj. dolarów drogą emisji obligacji Reconstruction Finance Corporation. Ten oficjalny liberalizm kredytowy przy zaniku tezauryzacji wewnętrznej i wycofywania lokat zagranicznych wywołuje na rynku pieniężnym dużą płynność tak, że bankowa stopa dyskontowa od weksli 90-dniowych utrzymuje się od szeregu tygodni na poziomie około 1%. Płynność rynku wywołała na Wall Street w ostatnich trzech tygodniach lipca silną wyżkę kursów akcyj i obligacyj, dochodzącą przy wzrastających obrotach niektórymi walorami do 40% w porównaniu ze stanem na początku miesiąca.

Silne ożywienie na Wall Street stało się przyczyną odpływu kapitałów z Londynu, tem bardziej że odstręcza je nienotowana od 35 lat niskość oficjalnej stopy angielskiej. Z tych powodów funt doznał w ciągu lipca pewnego osłabienia tak, że kurs dewizy na Nowy Jork wynosił w początkach miesiąca w Londynie \$ 3·57 $\frac{1}{2}$  za 1 £ a w końcu miesiąca 3·50 $\frac{1}{2}$ , natomiast w stosunku do franka francuskiego uległ on niewielkiej zmianie. Dalszym różnicom kursowym przeciwdziałał skutecznie Wyrównawczy Fundusz Dewizowy (Exchange Equalisation Account), który w lipcu rozpoczął działalność dzięki przekazaniu mu przez Bank Angielski posiadanego zapasu dewiz. Dokonana 30 czerwca zniżka stopy przez Bank Angielski do 2% wywołała w ciągu lipca zniżkę stopy rynkowej od weksli bankowych 3-miesięcznych z 1 $\frac{1}{16}$ % do  $\frac{3}{4}$ %, a od weksli 6-miesięcznych z 1 $\frac{5}{8}$ % do 1 $\frac{1}{8}$ %; jedynie stopa od call money wynosiła bez zmiany  $\frac{1}{2}$ %. Objawem charakterystycznym rynku jest fakt pobierania przez banki angielskie — mimo niskiego poziomu stopy oficjalnej i giełdowej — od dyskonta weksli handlowych i przemysłowych do 5% w stosunku rocznym.

Tak samo jak Stany Zjednoczone poszła również Francja w kierunku przeciwdziałania deflacji, czego wyrazem jest uchwała parlamentu, upoważniająca ministra skarbu do emisji bonów skarbowych na 2 miliardy franków, celem pokrycia niedoboru budżetowego za ostatnie 2 lata, niezależnie od tego, że rząd ma prawo emitować bony na bieżące wydatki do sumy 5 miliardów franków. Z operacji kredytowych rządu, które mają nastąpić w najbliższym czasie, zasługuje na uwagę dalsza emisja bonów skarbowych na sumę około 4 miliardów franków, celem zmobilizowania pożyczki dla Algieru, a wreszcie operacja najważniejsza — konwersja rent na sumę około 80 miliardów franków fr., która niewątpliwie będzie połączona z wyłożeniem pewnej kwoty gotówkowej na wykup tych rent. Ta polityka kredytowa rządu odpowiada w zupełności sytuacji i nastrojom francuskiego rynku pieniężnego. Bank Francuski utracił wprawdzie w lipcu skutkiem odpływu kapitałów do Anglii kilkadziesiąt milionów franków w złocie, jednak jego zapas złota wynosi zgórą 82 miliardy i pokrywa obieg biletów przeszło w 100%-ach. Płynność rynku jest taka, że pieniądz dzienny nie znajduje odbiorców nawet po 1 $\frac{1}{4}$ %, a pozabankowa stopa dyskontowa wynosi 2 $\frac{1}{2}$ %. Jednak, mimo że poszukujące lokat kapitały znajdują się w obfitości, to w stosunku do lokat zagranicznych panuje nadal nieufność, czego przykładem były duże trudności przy plasowaniu pożyczki belgijskiej na sumę 800 milj. fr., które zostały przezwyciężone dopiero po udzieleniu gwarancji przez rząd belgijski na wypadek gdyby nastąpiła deprecjacja belga. Wśród takich nastrojów rynku niezachwiany pozostaje nadal jedynie kredyt rządu francuskiego.

Niemiecki rynek pieniężny znajdował się w lipcu pod bezpośrednim wpływem zbliżających się wyborów do parlamentu i zaostrzających się na tym tle walk politycznych, skutkiem czego wyniki konferencji lozańskiej nie wzbudziły optymistycznego nastroju, jakiego spodziewano się naogół. Kurs marki niemieckiej w Nowym Jorku wahał się w granicach wąskich 23·71 — 23·75 centów, mimo że jej pozycja doznała dalszego pogorszenia skutkiem utraty przez Reichsbank w ciągu lipca 68 milj. mk. w złocie i dewizach, a pokrycie obiegu biletów obniżyło się z 24% do 22·5%.

Na polskim rynku pieniężnym wystąpiły w lipcu również pewne objawy korzystne takie, jak poprawa sytuacji walutowej, wyżka kursów papierów wartościowych i wreszcie zwolnienie nasilenia odpływu wkładów z instytucji pieniężnych w najważniejszych ośrodkach kraju tak, że w rezultacie można się spodziewać nawet pewnego ich przyrostu w całej Polsce. Trwałości tych objawów sprzyjają nie tylko nastroje psychiczne, płynące z zewnątrz, ale również wyczerpanie się publiczności spekulacją, której bezcelowość ujawnia niewzruszona pozycja złotego, oraz stratami na tezauryzacji walut



i złota z tytułu odsetek i wahań kursowych. Jeśli zważyć, że lipiec jest dla instytucji pieniężnych okresem trudnym w związku z wzmożeniem zapotrzebowaniem gotówki na żniwa i likwidacją wszelkich płatności wewnątrz kraju i zagranicą, przypadających na ultimo półrocza, to przetrwanie tego trudnego okresu wśród zarysowujących się pewnych objawów korzystnych może wywoływać słuszne zadowolenie.

Na tem tle jednak uwypukliły się tem bardziej objawy niekorzystne, występujące od dłuższego czasu w dziedzinie kredytu, ku której przesuwają się obecnie coraz bardziej główny ciężar niedomagań pieniężno-kredytowych. Wśród tych objawów niekorzystnych głównym jest słaba płynność przedstawianego do dyskonta materiału wekslowego tak, że Oddziały zmuszone są dyskwalifikować częstokroć do 30% tego materiału. Tylko dzięki temu, jak również w związku z przyjmowaniem w wysokim stopniu weksli prolongacyjnych w terminie zapadania zobowiązań, wskaźnik wypłacalności, jakim jest odsetek weksli protestowanych w Banku Polskim, utrzymuje się w roku bieżącym na stosunkowo niskim poziomie (w czerwcu wynosił on 2·13%, w lipcu 3·19%).

Większą płynnością, aniżeli weksle rolników, odznaczają się weksle przemysłowe i handlowe, jednakże liczba takich weksli maleje, co obok kurczenia się obrotów jest również wyrazem przechodzenia na tranzakcje gotówkowe. Stan instytucji, współpracujących z przemysłem i handlem, jest zatem z uwagi na płynność aktywów korzystniejszy, aniżeli tych, które współpracują z rolnictwem, a więc spółdzielni kredytowych i szczególnie powiatowych komunalnych kas oszczędności, z których znaczna część nie tylko traci coraz bardziej wkłady i ma wzmagające się trudności z redyskontowaniem swych portfeli, lecz ponadto otrzymuje od swych dłużników w terminie płatności zobowiązań minimalną część w gotówce a przeważnie nowe pokrycie wekslowe. Nadzieje tych instytucji na upłynnienie swych pretensyj po żniwach narazie nie dopisują; niskie ceny zbóż nie zachęcają do ich realizacji i w dalszym ciągu dłużnicy nie mają nawet czem opłacić odsetek dyskontowych.

W tych warunkach uruchomiony przez Bank Polski w związku z nową kampanią zbożową kredyt rejestrowy na zastaw zboża w wysokości 30 milj. zł. winien mieć na celu przede wszystkim częściowe upłynnienie zobowiązań rolniczych w instytucjach kredytowych, których zamrożenie grozi pogłębieniem się kryzysu zaufania. Warunki korzystania z tego kredytu w sezonie 1932/33 są zasadniczo takie same, jak w latach ubiegłych. Zabezpieczenie pożyczki może stanowić tylko zboże, t. j. pszenica, żyto, jęczmień i owies w stanie omłóconym lub nieomłóconym, przyczem procentowa wysokość pożyczki nie może przekraczać 50% wartości giełdowej zboża. Wobec klęski rdzy, która dotknęła pszenicę w większej części kraju, niszcząc niejednokrotnie w zupełności jej plon, musi być zachowana daleko idąca ostrożność przy szacunku tego zboża.

Obok kredytów na zastaw rolniczy, z których korzysta przede wszystkim większa własność rolna, udzielane będą również w sezonie 1932/33 kredyty zaliczkowe na sprzedaż zboża dla mniejszej własności rolnej; kredyty te będą udzielane za pośrednictwem Banku Związku Spółek Zarobkowych i Państwowego Banku Rolnego.

W stosunku do obydwóch rodzajów kredytu Bank Polski będzie stosował obowiązującą stopę dyskontową 7½%; akredytowane zaś z tytułu zastawu rolniczego instytucje nie powinny pobierać więcej jak 1¼% ponad stopę Banku Polskiego, t. j. 9¼% w stosunku rocznym, a ponadto zwrot efektywnych kosztów oszacowania, jednak nie więcej jak ½% jednorazowo od udzielonej pożyczki.

*Działalność kredytowa Banku Polskiego* wykazała dalszy wzrost, zapoczątkowany na wiosnę. Stan wykorzystanych kredytów zwiększył się o 7·9 milj. zł. wyłącznie kosztem portfela wekslowego, który wzrósł z 671 milj. zł. w końcu czerwca do 682·3 milj. zł. w końcu lipca, t. j. do poziomu nienotowanego od stycznia 1930 r. Natomiast pożyczki zastawowe zmniejszyły się o 3·4 milj. zł. W poszczególnych dekadach zachodziły następujące zmiany w stanie wykorzystanych kredytów:

|                              | 30. 6. 32 | 10. 7. 32 | 20. 7. 32 | 31. 7. 32 |
|------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Portfel wekslowy w milj. zł. | 671·0     | 663·9     | 658·2     | 682·3     |
| Pożyczki zastawowe „ „       | 124·1     | 124·2     | 121·6     | 120·7     |
|                              | 795·1     | 788·1     | 779·8     | 803·0     |



Zadłużenie rolnictwa w Banku Polskim z tytułu kredytu siewnego 1930 i 1932 roku oraz wiosennego 1931 roku powiększyło się o 0·6 milj. zł. do 18 milj. zł., a z tytułu kredytu na rejestrowy zastaw rolny, który winien być całkowicie spłacony w sierpniu, zmniejszyło się do 2·2 milj. zł. Stan weksli rolniczych z terminem od 3—6 miesięcy zmniejszył się o 15·5 milj. zł. do 60·1 milj. zł.

*Stan kapitalizacji i kredytu w czerwcu.* Wkłady oszczędnościowe w P. K. O. wzrosły w lipcu o 8·9 milj., osiągając sumę 365 milj. zł. Równocześnie wzrosła w tym miesiącu i liczba oszczędzających tak, że P. K. O. wydała 21.078 nowych książeczek oszczędnościowych.

Dane o wkładach w innych instytucjach za czerwiec w porównaniu z majem przedstawiają się następująco w milj. zł.:

|                                                     | 30. VI. 1932.                  |                                      | 31. V. 1932.                   |                                      |
|-----------------------------------------------------|--------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------|--------------------------------------|
|                                                     | oszczędnościowe<br>i terminowe | czekowe, żyrowe<br>i na r/kach bież. | oszczędnościowe<br>i terminowe | czekowe, żyrowe<br>i na r/kach bież. |
| w milionach złotych                                 |                                |                                      |                                |                                      |
| w Banku Polskim <sup>1)</sup> . . . . .             | —                              | 130·2                                | —                              | 139·7                                |
| „ Banku Gospodarstwa Krajowego <sup>1)</sup> . . .  | 144·1                          | 101·7                                | 148·9                          | 99·5                                 |
| „ Państwowym Banku Rolnym <sup>1)</sup> . . . . .   | 27·3                           | 32·4                                 | 27·7                           | 31·6                                 |
| „ Pocztowej Kasie Oszczędności . . . . .            | 386·1                          | 148·0                                | 383·3                          | 164·1                                |
| „ bankach <sup>2)</sup> . . . . .                   | 310·9                          | 322·0                                | 322·4                          | 332·8                                |
| „ komunalnych kasach oszczędności <sup>3)</sup> . . | 563·1 <sup>4)</sup>            | 48·3                                 | 565·7 <sup>4)</sup>            | 46·8                                 |
|                                                     | 1.431·5                        | 782·6                                | 1.447·0                        | 814·5                                |
|                                                     | 2.214·1                        |                                      | 2.261·5                        |                                      |

W ciągu czerwca suma wkładów wszelkich typów w wymienionych instytucjach zmniejszyła się o 47·4 milj. zł., z czego na wkłady oszczędnościowe i terminowe przypada 15·5 milj. zł., a na wkłady czekowe, żyrowe i na rachunkach bieżących 31·9 milj. zł. Stosunkowo najwyższy odpływ wkładów istnieje nadal w bankach.

Stan udzielonych przez banki akcyjne kredytów zmniejszył się w czerwcu o 12 milj. zł. do sumy 1.110·9 milj. zł., przyczem spadek ten nastąpił prawie wyłącznie w zakresie otwartego kredytu, którego stan w końcu czerwca wyniósł 596·6 milj. zł. Natomiast bez zmiany prawie pozostał stan dyskonta, które w końcu czerwca wynosiło 459·1 milj. zł., oraz pożyczek terminowych — 55·7 milj. zł. Pogotowie kasowe wzrosło do sumy 49·8 milj. zł., t. j. o 3·1 milj. zł. przy zwiększeniu się sumy redyskonta z 239·5 do 249·7 milj. zł. Zadłużenie banków wobec zagranicy („Loro” i „Nostro” — zagraniczne) obniżyło się o 5·8 milj. zł. do sumy 249 milj. zł.

*Sytuacja walutowa* wykazała wyraźną poprawę w stosunku do szeregu miesięcy poprzednich. Skup walut przez Bank zwiększył się w porównaniu z czerwcem o 13 milj. zł. i nie odbiegał zbyt od skupu w pozostałych miesiącach ubiegłego półrocza. Natomiast sprzedaż obniżyła się znacznie poniżej przeciętnej miesięcznej ubiegłego półrocza, przyczem dodatnią stroną tego obniżenia się był fakt, że wywołane zostało ono nie tylko mniejszym zapotrzebowaniem urzędów, ale i banków. Ze strony publiczności nie było na ogół specjalnego zainteresowania się jakimś rodzajem walut dla celów tezauryzacji lub spekulacji, a nawet przeciwnie ujawniła się większa podaż walut tak, że skup ich w Oddziałach był znacznie korzystniejszy aniżeli w poprzednich miesiącach. Objawem charakterystycznym w lipcu było zwiększone zaufanie do złotego, a jeśli wyrażane były obawy o jego los—to nie tyle z powodu kurczenia się rezerw kruszcowo-dewizowych Banku, ile z powodu rosnącego deficytu budżetowego.

<sup>1)</sup> Bez lokat Skarbu Państwa.

<sup>2)</sup> Według bilansów łącznych, zestawianych przez Komisariat Bankowy Min. Skarbu; dane obejmują 55 banków i 5 większych domów bankowych.

<sup>3)</sup> Dane obejmują 378 kas, w tem 2 niekomunalne („Galicyska Kasa Oszczędności we Lwowie” i „Ukraińska Szczadnia” w Przemyśle).

<sup>4)</sup> Wszelkie wkłady, z wyjątkiem wkładów instytucyj finansowych.



Zapas kruszcowo-dewizowy Banku zmieniał się w ciągu lipca następująco:

|                                    | 30. 6. 32              | 10. 7. 32 | 20. 7. 32 | 31. 7. 32 |
|------------------------------------|------------------------|-----------|-----------|-----------|
|                                    | (W milionach złotych): |           |           |           |
| Złoto                              | 484·3                  | 479·4     | 479·4     | 480·1     |
| Pieniądze i należności zagraniczne |                        |           |           |           |
| zaliczone do pokrycia              | 46·2                   | 48·3      | 41·1      | 40·2      |
| niezaliczone „ „                   | 112·3                  | 109·3     | 106·5     | 105·0     |
| Razem                              | 642·8                  | 637·0     | 626·0     | 625·3     |

Zapas złota zmniejszył się w pierwszej dekadzie o 4·9 milj. zł. skutkiem zamiany na dewizy, natomiast w ostatniej dekadzie pod wpływem silnego zaofiarowania monet złotych w Oddziałach wykazał wzrost o 0·7 milj. zł. Zapas dewiz, zaliczonych do pokrycia, zmniejszył się w ciągu miesiąca o 6 milj. zł., a niezaliczonych do pokrycia o 7·3 milj. zł. W rezultacie całkowity zapas złota i dewiz w Banku zmniejszył się o 17·5 milj. zł.

W wyniku zmniejszenia się w aktywach zapasu kruszcu i walut, a natomiast wzrostu w pasywach natychmiast płatnych zobowiązań Banku łącznie z obiegiem biletów — stosunek procentowy pokrycia kruszcowo-walutowego obniżył się nieznacznie, a mianowicie z 42·93% w końcu czerwca do 41·81% w końcu lipca, a pokrycie wyłącznie złotem z 39·20% do 38·58%.

Giełda warszawska notowała mniejsze, aniżeli zazwyczaj, obroty dewizami. Przy słabem zainteresowaniu większość dewiz europejskich wykazała w ciągu miesiąca straty kursowe, a mianowicie dewiza na Belgję z 124·20 do 123·70, na Holandję z 360·55 do 359·10, na Paryż z 35·08 do 34·93, na Szwajcarię ze 174·25 do 173·70. Najwyższy kurs, ulegającej dość dużym wahaniom, dewizy na Londyn, zanotowany w początkach miesiąca, wyniósł 32·05, a najniższy 31·25. W przeciwieństwie do kursów wspomnianych dewiz kurs przekazu telegraficznego na Nowy Jork zwyżkował z 8·919 w początkach miesiąca do 8·928 w końcu miesiąca. Wobec słabego zainteresowania dla banknotów dolarowych kurs ich obniżył się z 8·90 do 8·87. Obniżył się również kurs monet złotych skutkiem silnej przewagi podaży nad popytem.

Obieg pieniężny zmieniał się następująco (w milj. zł.):

|                                | 30. 6. 32 | 10. 7. 32 | 20. 7. 32 | 31. 7. 32 |
|--------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Bilety Banku Polskiego . . . . | 1.105·4   | 1.033·9   | 1.037·0   | 1.089·2   |
| Emisja skarbową:               |           |           |           |           |
| bilon . . . . .                | 262·6     | 261·9     | 254·8     | 267·6     |
| bilety państwowe . . . .       | 1·3       | 1·3       | 1·3       | 1·3       |
| Razem                          | 1.369·3   | 1.347·1   | 1.293·1   | 1.358·1   |

Spadek obiegu pieniężnego w ciągu lipca o 11·2 milj. zł. wynika z obniżenia się obiegu biletów bankowych o 16·2 milj. zł. i zwyżki obiegu bilonu o 5 milj. zł. Na obieg biletów bankowych w drugiej dekadzie miesiąca pewien wpływ wywarł wzrost zadłużenia Skarbu Państwa o 20 milj. zł.; zadłużenie to wynosi obecnie 70 milj. zł. Mimo że w strukturze obiegu pieniężnego udział bilonu powoli wzrasta, to jednak nie wszystkie okręgi bankowe nasyczone są nim dostatecznie tak, że zapotrzebowanie kas i urzędów państwowych nie jest w wielu wypadkach całkowicie zaspokajane. Obok zapotrzebowania bilonu istnieje również zapotrzebowanie drobniejszych odcinków biletów przy braku odbiorców dla odcinków grubszych, co jest zupełnie zrozumiałe ze względu na duży wzrost wartości pieniądza w ostatnich latach. Należy podkreślić, że system rozprowadzania bilonu rulonami daleko lepiej spełnia zadanie równomiernego nasycenia, aniżeli wypłaty całymi workami.

*Papiery wartościowe.* Kursy polskich pożyczek państwowych na giełdzie w Nowym Jorku zwyżkowały w ciągu lipca: 8% pożycz. dillonowska, notowana w początkach miesiąca po 45<sup>1</sup>/<sub>4</sub>, podniosła się na ultimo do 59, a 7% pożycz. stabilizacyjna z 42<sup>5</sup>/<sub>8</sub> do 48. Również i na giełdzie warszawskiej większość



papierów państwowych zyskała na kursie, przyczem 7% poź. stabilizacyjna i 6% poź. dolarowa notowane były korzystniej aniżeli zagranicą, mianowicie pierwsza podniosła się z 43·75 do 50, a druga z 50·25 do 54·50. Poza tem silnie zwyżkowała 4% premj. poź. inwestycyjna, a mianowicie w odcinkach pojedynczych z 88·75 do 97·25, a w seryjnych z 95·25 do 104. Natomiast nieznaczne straty na kursie poniosła 10% poź. kolejowa, obniżając się z 100 do 99·50 i 3% premj. poź. budowlana z 36 do 35.

W dziale listów zastawnych najmocniejsza tendencja istniała w końcu pierwszej dekady. Największych i najbardziej ożywionych obrotów dokonywano — jak zawsze — listami warszawskimi, mimo że i listy prowincjonalne zyskały również na kursie.

Na giełdzie akcyjnej przeważał nadal spokój, co jest zupełnie zrozumiałe, gdyż obroty papierami dywidendowemi nie przedstawiają obecnie korzystnej lokaty. Obrotów dokonywano jedynie akcjami Banku Polskiego, które, będąc w początkach miesiąca w zaofiarowaniu po kursie 70, zwyżkowały w drugiej dekadzie do 73·25, poczem w końcu miesiąca nastąpiło znów ich osłabienie.

*Rolnictwo.* Upalna pogoda wstrzymała w miesiącu sprawozdawczym dalszy rozwój roślinności, na czem ucierpiały wszystkie zboża, z wyjątkiem żyta, oraz trawy i koniczyny. Z roślin okopowych ucierpiały gdzieniegdzie jedynie ziemniaki, podczas gdy stan buraków cukrowych przedstawiał się dobrze. Warunki atmosferyczne wywarły niekorzystny wpływ na pszenicę, która w woj. południowych została nawiedzona klęską rdzy. Wskutek tego zbiory pszenicy wypadną znacznie niżej przeciętnych, a ten rodzaj zboża będzie musiał być zastąpiony na cele konsumpcji wewnętrznej przez żyto, którego zbiór zapowiada się bardzo dobrze. W związku z niedoborem pszenicy należy się liczyć ze zwyżką cen tego zboża i spotęgowaniem się rozpiętości w notowaniach pszenicy i żyta.

Żniwa rozpoczęto przeważnie około połowy lipca; w końcu drugiej dekady już wszystkie zboża zaczęły szybko dojrzewać tak, że trzeba było równocześnie kosić żyto i jęczmień, w ostatniej dekadzie pszenicę, a nawet owies.

Na krajowych rynkach zbożowych ceny kształtowały się zniżkowo, na co, poza ogólną sytuacją na rynkach światowych, wywarło wpływ pojawienie się pod koniec lipca zboża z nowych zbiorów, którego zaofiarowanie było tak duże, że młyny po zrobieniu najkonieczniejszych zapasów wstrzymały się od zakupów z obawy przed dalszą zniżką. Ruch cen poszczególnych zbóż na giełdzie poznańskiej przedstawia następująca tablica w przeciętnych tygodniowych, wyrażonych w złotych za 100 kg:

| Zboże                | L i p i e c |       |       |       |       |
|----------------------|-------------|-------|-------|-------|-------|
|                      | 27.6-2.7.   | 4-9   | 11-16 | 18-23 | 25-30 |
| pszenica . . . . .   | 24·75       | 22·42 | 21·96 | 22·—  | 23·—  |
| żyto . . . . .       | 23·25       | 21·25 | 20·75 | 20·25 | 17·75 |
| jęczmień browarniany | .           | .     | .     | .     | .     |
| owies . . . . .      | 20·75       | 21·75 | 20·08 | 19·75 | 19·75 |

Również światowe rynki zbożowe weszły w miesiącu sprawozdawczym w okres zniżki cen, wywołanej podażą zboża, pochodzącego z nowych zbiorów. Zniżka notowań objęła tym razem nawet takie rynki, które dotychczas broniły się przed nią skutecznie, jak np. berliński. Ruch cen na rynkach zagranicznych przedstawia poniższa tablica (w dolarach za 100 kg):

| Pszenica                       | L i p i e c |      |       |       |       |
|--------------------------------|-------------|------|-------|-------|-------|
|                                | 27.6-2.7.   | 4-9  | 11-16 | 18-23 | 25-30 |
| Chicago . . . . .              | 1·82        | 1·86 | 1·81  | 1·79  | 1·90  |
| Nowy Jork . . . .              | 2·30        | 2·31 | 2·12  | 2·11  | 2·22  |
| Hamburg <sup>1)</sup> . . . .  | 2·19        | 2·19 | 2·18  | 2·19  | 2·37  |
| Berlin . . . . .               | 5·96        | 5·68 | 5·63  | 5·81  | 5·58  |
| Polska <sup>2)</sup> . . . . . | 2·93        | 2·72 | 2·65  | 2·62  | 2·70  |

<sup>1)</sup> Bez cła cif Hamburg.

<sup>2)</sup> Przeciętne giełdy poznańskiej i warszawskiej.



## Żyto

|                                 |      |      |      |      |      |
|---------------------------------|------|------|------|------|------|
| Chicago . . . . .               | 1·13 | 1·16 | 1·15 | 1·15 | 1·27 |
| Nowy Jork . . . . .             | 1·64 | 1·66 | 1·66 | 1·70 | 1·83 |
| Hamburg <sup>1)</sup> . . . . . | 1·68 | 1·64 | 1·65 | 1·63 | 1·67 |
| Berlin . . . . .                | 4·51 | 4·45 | 4·27 | 4·37 | 3·87 |
| Polska <sup>2)</sup> . . . . .  | 2·76 | 2·49 | 2·72 | 2·26 | 2·07 |

Eksport zbóż zwiększył się w miesiącu sprawozdawczym i wyniósł 22·4 tys. tonn wartości 3·4 milj. zł., wobec 12·7 tys. tonn wartości 2·8 milj. zł. w czerwcu. Wzrost wywozu objął przedewszystkiem żyto, a w mniejszym nieco stopniu pszenicę. Maki pszennej i żytniej wywieziono ogółem w lipcu 1·2 tys. tonn wartości 0·4 milj. zł.

Na rynkach trzody chlewnej i bydła panowała w pierwszej połowie miesiąca sprawozdawczego dalsza niżka cen; w końcu lipca nastąpiła jednak lekka poprawa notowań wskutek zmniejszenia się podaży z chwilą rozpoczęcia żniw. Eksport trzody chlewnej przybrał, o ile chodzi o rynek austriacki, dość poważne rozmiary, przewyższające nawet ilości kontyngentowe, ustalone w prowizorium polsko-austriackim z lutego r. b. Znaczny wzrost eksportu trzody do Wiednia nastąpił na tle dążności odbiorców austriackich do zastąpienia towarem polskim dostaw węgierskich w związku z przejściowym zatargiem celnym węgiersko-austriackim. Do zwiększenia wysyłek polskich przyczynił się również wzrost zapotrzebowania na trzodę na rynku wiedeńskim, spowodowany skurczeniem się dostaw towaru krajowego wskutek pogorszenia się opłacalności hodowli w gospodarstwach austriackich. Eksport bekonów do Anglii utrzymał się na poziomie miesięcy poprzednich przy cenach 41—47 sh. za 1 cwt. Ubój trzody w kraju ustabilizował się ostatnio na poziomie około 23 tys. sztuk tygodniowo przy tendencji do wzrostu. Wobec systematycznego zmniejszania się uboju w krajach, które współzawodniczą z polskim eksportem bekonów na rynku angielskim, zachodzi możliwość poprawy cen tego artykułu.

Ceny masła wykazały w lipcu lekką poprawę wskutek zmniejszonych dowozów tego artykułu z chwilą rozpoczęcia się żniw. Produkcja jaj zmalała znacznie, a dowóz towaru uległ również poważnej redukcji z powodu żniw i robót polnych. Wskutek dalszego kurczenia się pojemności zagranicznych rynków odbiorczych, wstrzymujących się od sezonowego konserwowania jaj, ceny tego artykułu nie uległy wyższości, wykazując tendencję do stabilizacji. W ośrodkach produkcyjnych płacono za skrzynię jaj od 85-95 zł. zależnie od wagi i świeżości towaru; w okręgach konsumcyjnych — od 95 — 115 zł.

*Młynarstwo.* Młyny wykorzystywały w miesiącu sprawozdawczym około 40% zdolności przemiałowej. Zbyt maki w pierwszej połowie lipca był utrudniony z powodu wstrzymywania się odbiorców od zakupów w oczekiwaniu na makę nowego przemiału i na spadek cen. Za makę pszenną płacono od 36 — 38 zł., za żytnią z początkiem lipca 36 zł., pod koniec miesiąca — 27 zł. Zbyt otrąb napotykał na trudności wskutek zamknięcia granic krajów importerskich. Otręby pszenne sprzedawano po zł. 11 — 10, żytnie po zł. 12 — 9.

*Cukrownictwo.* Na rynek wewnętrzny wysłano w miesiącu sprawozdawczym 32·0 tys. tonn, wobec 38·7 tys. tonn w lipcu r. ub. Od początku kampanii bieżącej (październik-lipiec) zbyt cukru na rynku wewnętrznym wyniósł 248·2 tys. tonn, wobec 280·9 tys. tonn w r. ub. Eksportowano zaś w lipcu 1·9 tys. tonn, a od początku kampanii — 199·5 tys. tonn. Analogiczne cyfry dla r. ub. wynoszą: 5·1 i 280·4.

*Przemysł węglowy.* Wydobyte węgla zwiększyło się w miesiącu sprawozdawczym w porównaniu z czerwcem, dzięki większej ilości dni roboczych i dalszemu sezonowemu wzrostowi zbytu, głównie na rynku wewnętrznym. Wywóz węgla zagranicę wzrósł nieznacznie, przyczem wzmożenie wywozu dotyczyło tylko zagłębia śląskiego. Z pośród poszczególnych grup krajów odbiorczych rynki licencyjne i objęte konwencją eksportową wykazały nieznaczny spadek eksportu, natomiast wysyłki węgla na pozostałe rynki odbiorcze uległy zwiększeniu.

<sup>1)</sup> Bez cła cif Hamburg.

<sup>2)</sup> Przeciętne giełdy poznańskiej i warszawskiej.



|                                  | lipiec 1932                 | czerwiec 1932 | maj 1932 |
|----------------------------------|-----------------------------|---------------|----------|
|                                  | w t y s i ą c a c h t o n n |               |          |
| wydobycie węgla . . . . .        | 2.368                       | 2.116         | 1.970    |
| zużycie wewnątrz kraju . . . . . | 1.303                       | 1.143         | 980      |
| wywóz . . . . .                  | 836                         | 819           | 744      |

*Przemysł naftowy.* W notowaniach światowych produktów naftowych nie zaszły w ciągu miesiąca sprawozdawczego większe zmiany. Na rynku amerykańskim i rumuńskim ceny benzyny i olejów smarowych miały tendencję nieco mocniejszą, głównie dzięki wzmożonemu popytowi sezonowemu. Eksport polskich produktów naftowych, z powodu zwiększonych wysyłek benzyny do Czechosłowacji, wykazywał w dalszym ciągu pewien wzrost. Kierunek eksportu był naogół niezmienny i obejmował głównie kraje środkowej Europy. Ceny, uzyskiwane przez polskich eksporterów, którzy muszą dostosowywać je do poziomu panującego na rynkach światowych, nie odbiegały prawie zupełnie od cen z miesiąca poprzedniego.

Jako ważny etap prowadzonej od dłuższego czasu akcji, zmierzającej do zorganizowania całego przemysłu naftowego, należy uznać zawarcie porozumienia między Syndykatem Producentów Ropy a rafinerjami, zgrupowanymi w Syndykacie Przemysłu Naftowego. Porozumienie to opiera się na zasadzie gwarantowanego odbioru przez rafinerje całej produkcji ropy po cenie skalkulowanej w ten sposób, że zapewni ona właścicielom kopalni opłacalność produkcji i udział w korzyściach, wynikających z każdorazowej poprawy cen produktów naftowych.

W *przemysle hutniczym* miesiąc sprawozdawczy wykazał dalsze dość znaczne ożywienie. Ogólna ilość zamówień, przydzielonych hutom przez Syndykat, wyniosła w lipcu około 24·6 tys. tonn, wobec 9·2 tys. tonn w miesiącu poprzednim. W liczbie 24·6 tys. tonn mieści się jednak około 5·6 tys. tonn zamówień, otrzymanych przez Syndykat w czerwcu, które ze względów technicznych zostały przydzielone hutom dopiero w miesiącu sprawozdawczym.

Największy stosunkowo napływ zamówień pochodził ze strony metalowego przemysłu przetwórczego, którego zapotrzebowanie wzrosło w porównaniu z czerwcem o około 40%, przyczem zwiększenie zapotrzebowania wykazały głównie ocynkownie blach, fabryki gwoździ i drutu, oraz zakłady budowy wagonów. Zapotrzebowanie handlu hurtowego wzrosło o około 10%; zwiększyły się również zamówienia rządowe. Dnia 26 lipca r. b. zapadła na posiedzeniu przedstawicieli hut zasadnicza uchwała co do dalszego przedłużenia Syndykatu Polskich Hut Żelaznych na czas do końca 1935 r.

*Przemysł włókienniczy.* W okręgu łódzkim w pierwszej połowie lipca w związku z upałą pogodą panowało ożywienie w branży bawełnianej. Towary sezonowe, wybitnie letnie, zwłaszcza na suknie damskie, cieszyły się bardzo silnym popytem, wskutek czego dał się zauważyć brak niektórych gatunków towarów. Również korzystnie kształtowała się sytuacja w dziale towarów jedwabnych. Natomiast w branży wełnianej panował prawie zupełny zastój.

Uruchomienie przędzalni bawełnianych wynosiło w miesiącu sprawozdawczym 41 godzin tygodniowo. Fabryki podjęły przygotowania do sezonu zimowego z zachowaniem jednak dużej ostrożności, przejawiającej się w niższym poziomie uruchomienia maszyn oraz w przygotowaniu mniejszej ilości deseni i wzorów. Produkcja w zbliżającym się sezonie jesienno-zimowym będzie nastawiona przede wszystkim na wyrób artykułów tańszych.

W okręgu bielskim podjęta została w miesiącu sprawozdawczym w szerszych rozmiarach produkcja tkanin wełnianych na sezon zimowy; w związku z tem zwiększyło się zapotrzebowanie na wełnę czesankową, a stan zatrudnienia w przędzalniach znacznie się poprawił. Ceny przędzy czesankowej obniżyły się o około 0·30 fr. szw. za 1 kg, dostosowując się do zniżki cen wełny, jaka miała miejsce w czerwcu b. r.

W okręgu białostockim, po zlikwidowaniu strajku w połowie miesiąca sprawozdawczego, fabryki podjęły pracę, przyczem wiele zakładów uruchomiło drugą zmianę wobec konieczności wykończenia obstalunków eksportowych, opóźnionych wskutek strajku.

Ogólny wywóz materiałów i wyrobów włókienniczych w porównaniu z czerwcem nie uległ prawie żadnej zmianie.

*Przemysł drzewny.* Stan zatrudnienia w tartakach utrzymywał się w miesiącu sprawozdawczym na poziomie czerwca, dzięki pewnemu zapotrzebowaniu materiałów drzewnych ze strony krajowego przemysłu budowlanego, głównie jednak wskutek wysiłków, podjętych przez przemysłowców drzewnych celem zwiększenia eksportu, który w lipcu wzrósł w dalszym ciągu i wyniósł 10·9 milj.



zł., wobec 9·4 milj. zł. w czerwcu. Wzrost wywozu zasługuje tem bardziej na uwagę, że nastąpił on w okresie ciągłego zaostrzania ograniczeń przywozowych i dewizowych przez kraje, importujące drzewo. Wysiłki eksporterów spotkały się z poparciem Ministerstwa Komunikacji, które obniżyło taryfę kolejową dla drzewa wysyłanego zagranicę przez porty polskie.

*Handel, ceny i żegluga.* W miesiącu sprawozdawczym nastąpił dalszy spadek obrotów w handlu, szczególnie w przedsiębiorstwach o klienteli urzędniczej. Zmniejszenie obrotów ujawniło się przede wszystkim w branży kolonialno-spożywczej, w której zresztą spadek obrotów w miesiącach letnich należy do zjawisk stałych. W branży włókienniczej, po zwiększeniu obrotów w pierwszej połowie miesiąca, nastąpił w drugiej jego połowie spadek transakcyj. Niepomyślnie przedstawiała się sytuacja w dziale konfekcji, gdzie obroty dochodziły zaledwie do 50% zeszłorocznych. Natomiast w handlu żelazem nastąpiło ożywienie, kupcy bowiem, spodziewając się wzrostu zapotrzebowania w sierpniu, jako okresie sezonowej sprzedaży, uzupełniali intensywnie swe składy. W miejscowościach kuracyjnych i letniskowych, szczególnie nadmorskich, napływ gości był znacznie większy, niż w roku ubiegłym, a wyniki finansowe pełnego sezonu będą prawdopodobnie zadowalające, pomimo wydatnego obniżenia cen mieszkań i utrzymania.

Ogólny wskaźnik cen hurtowych obniżył się w lipcu o 1·4 punktu, detalicznych zaś o 3·2, przy czem pierwszy ustalił się na poziomie 60·4, drugi — 76·3. Spadek ten został wywołany głównie dalszym potaniem artykułów rolnych.

Obroty towarowe z zagranicą wykazały spadek przywozu i wzrost wywozu. Ogółem sprowadzono z zagranicy 140.634 tonn towarów wartości 68·9 milj. zł., wywieziono 1,094.455 tonn wartości 81·1 milj. zł. Saldo dodatnie bilansu handlowego wyniosło 12·2 milj. zł., wobec 5·6 milj. zł. w miesiącu poprzednim.

Ogólny obrót przeładunkowy w Gdyni wyniósł w lipcu 477·1 tys. tonn, wobec 388·2 tys. tonn w czerwcu r. b. i 503·1 tys. tonn w lipcu r. ub.

*Na rynku pracy* zaznaczyła się dalsza sezonowa poprawa. Według danych państwowych urzędów pośrednictwa pracy liczba bezrobotnych, zarejestrowanych na terenie całej Polski, wynosiła w dniu 6 sierpnia 215·2 tys. osób, czyli zmniejszyła się w czasie od 9 lipca do 6 sierpnia o 25 tys. osób.

*Kronika ustawodawstwa gospodarczego.* Z ogłoszonych w lipcu ustaw i rozporządzeń gospodarczych wymienić należy przede wszystkim następujące:

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 25  
czerwca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 546) wyszczególnia rodzaje przedsiębiorstw państwowych i samorządowych oraz kategorie zatrudnionych w tych zakładach robotników, którzy podlegają obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia.

Obwieszczenie Ministra Pracy i Opieki  
Społecznej z d. 24 czerwca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 555) wprowadza jednolity tekst ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 11 lipca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 571, 572, 573) wprowadza kodeks karny, prawo o wykroczeniach oraz przepisy o wprowadzeniu kodeksu karnego i prawa o wykroczeniach.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 25  
czerwca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580, 581) o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych oraz o wyłączeniu niektórych rodzajów świadczeń pieniężnych z pod egzekucji urzędów skarbowych.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 25 lipca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 586) normuje wydane poprzednio rozporządzenia o uprawnieniach monopolu spirytusowego oraz postanowienia o opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 24 lipca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 597) wprowadza nazwy „Minister Opieki Społecznej” i „Ministerstwo Opieki Społecznej” zamiast używanych dotychczas „Minister Pracy i Opieki Społecznej” oraz „Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej”.



Rozporządzenie Min. Przemysłu i Handlu  
oraz Skarbu z d. 2 lipca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 604) ustala zasady, na jakich płatnicy podatku dochodowego mają księgować rachunki przejściowe różnic kursowych, powstałych z przerachowania należności i zobowiązań w walutach obcych.

Rozporządzenia Rady Ministrów z d. 30  
lipca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 607 i 608) wprowadza zakaz przywozu przędzy bawełnianej oraz octanu wapnia i kwasu octowego.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 19  
lipca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 609 i 610) reguluje obrót i ceny soli.

### **Pomoc ustawowa dla rolnictwa.**

Uzupełnienie ustaw i rozporządzeń, omówionych w „Wiadomościach Banku Polskiego” Nr. 13, a mających na celu zaradzenie ujemnym skutkom kryzysu w rolnictwie, stanowią uchwalone przez Radę Ministrów dnia 22 lipca cztery projekty rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej, które zostaną wkrótce ogłoszone z mocą ustawy. Najważniejszym z nich jest rozporządzenie „o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie”, które w pewnej mierze ustanawia w rolnictwie instytucję nadzoru sądowego, istniejącą dotychczas jedynie w przemyśle i handlu. W myśl tego rozporządzenia rolnik, który nie może chwilowo wykonywać swych zobowiązań finansowych, lub też, gdy przewiduje, że nie będzie ich mógł dotrzymać w najbliższej przyszłości, może zgłosić do sądu wnioski o odroczenie wypłat. Odroczenie udzielane będzie zasadniczo na jeden rok gospodarczy, jednak w pewnych wypadkach może być ono przedłużone. W czasie trwania odroczenia wypłat majątkiem zarządza dłużnik w charakterze zarządcy przymusowego pod nadzorem instytucji rolniczych; w tym czasie również może on wystąpić do sądu z wnioskiem o otwarcie postępowania układowego z wierzycielami, które może obejmować odroczenie spłat, rozłożenie ich na raty, obniżenie odsetek i kosztów, zmniejszenie sumy długów i całkowitą lub częściową likwidację majątku. Odroczeniem wypłat nie mogą być objęte należności skarbu państwa, raty i odsetki od pożyczek hipotecznych, udzielonych w obligacjach lub w listach zastawnych, wreszcie odsetki od należności wierzycieli prywatnych, zabezpieczonych na danym majątku.

Drugie z kolei rozporządzenie „o segregacji wierzytelności hipotecznych” uzupełnia ustawę z 12 marca 1932 r. t. zw. „lex Ludkiewicz” (patrz Wiad. B. P. Nr. 13). Rozporządzenie to ułatwia parcelację majątków, obciążonych wierzytelnościami hipotecznymi dzięki temu, że umożliwia przenoszenie tych wierzytelności na część parcelowaną i na działki, powstałe w drodze parcelacji z tym zastrzeżeniem, że ani miejsce hipoteczne wierzytelności, ani też stopień ich bezpieczeństwa nie zostaną zmienione.

Trzeci projekt rozporządzenia ustanawia przy wydziałach powiatowych urzędy rozjemcze dla spraw kredytowych na wsi. Przez odciążenie sądów urzędy te mają zapewnić szybkie orzecznictwo w sprawie ustalenia faktycznego zadłużenia rolników i warunków jego uregulowania.

Celem zwalczania lichwiarskiego zadłużenia przede wszystkim na wsi, a poza tem również i w innych ośrodkach, czwarty projekt rozporządzenia nowelizuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29. VI. 1924 r. o lichwie pieniężnej. Dzięki niemu Minister Skarbu uzyskuje prawo regulowania maksymalnej wysokości stopy procentowej, pobieranej nie tylko przez instytucje kredytowe, ale również i przez wierzycieli prywatnych. Ważną cechą rozporządzenia jest rozszerzenie postępowania dowodowego w sprawach przeciw lichwie pieniężnej dzięki temu, że w sądach dopuszczony został przeciw dokumentom dowód ze świadków.